

ORKLAND
KOMMUNE

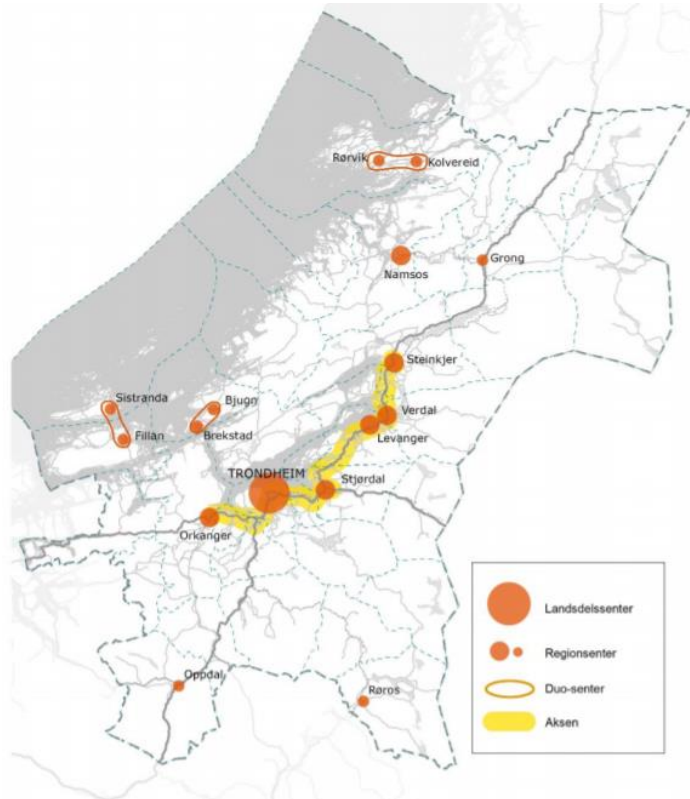
Press på dyrkajorda i Orkland

, kva gjer kommunen?

**ORKLAND
KOMMUNE**

Orkland skal være næringskommune nummer én i Trøndelag!

Landbruksstrategi for Orkdal og Meldal kommuner

Vedtatt av Orkdal kommunestyre 26.10.2016 (sak 74/16)
Og Meldal kommunestyre 24.11.2016 (sak 72/16)

TILTAK

- **Jordvernet** skal stå sterkt. Det er særlig viktig å ta vare på den beste dyrkajorda. Områder der det kan dyrkes korn (matkorn og forkorn) må, hvis mulig, skjermes mot nedbygging. **Avbøtende tiltak med nydyrking og flytting av matjord skal vurderes om dyrkajord må tas i bruk til annet formål.** Det er viktig å ivareta hensynet til kulturlandskapet og unngå driftsulemper på produksjonsarealer. Det er spesielt viktig å skjerme større sammenhengende arealer. Områder innenfor den grønne streken i Orkdal skal skjermes mot nedbygging. Det kan sees mer lempelig på omdisponering av marginale arealer som bærer preg av å ha gått varig ut av bruk. Høy utnyttingsgrad er en forutsetning hvis en må bygge ned kornjord. Ansvar: Hovedutvalgene

Figur 9. Lusa er lagt i rør fra Kvamsveien (blå markør) og stort sett helt ut til samløp med Orkla (rød markør). Flyfoto fra www.finn.no.

Kompenserende tiltak

- Jordvern og jordflytting i Norge sammenlignet med andre land
- Dilemmaer
- Røpøringa har vedtatt

Kostnadene for en flytting som beskrevet ovenfor er ca. kr 3,7 millioner per hektar. Uten bruk av mellomlager vil kostnadene være ca. kr 3 millioner per hektar (Dag Lønne, pers. med.). Spesifikasjonen av kostnadsberegningene finnes i vedlegg 1.

Det anbefales at fysisk kompensasjon for jordbruksarealer innføres som virkemiddel. Av metodene for fysisk kompensasjon er nydyrking og jordflytting mest relevant i Norge. Slike tiltak bør bare vurderes etter at alle tiltak for å unngå omdisponering er grundig vurdert. **Fysisk kompensasjon bør ikke være et alternativ til tiltak som reduserer omdisponering.** Det bør utvikles et informasjonssystem som viser hvilke arealer som har reelt potensial for nydyrking og jordflytting samt hvor eiere er villige til å øke jordbruksarealet sitt. En veileder for jordflytting bør utvikles.

Samferdselsdepartementet

Kompensasjon av jordbruks- og naturområder:

Litteraturstudie med anbefalinger og vurderinger av kostnader

Utarbeidet av:

Mai 2013

Regjeringa vedtok i 2019 prinsipper for økologisk kompensasjon

Hierarkiet av tiltak som skal gjennomføres for å unngå negative konsekvenser, det såkalte tiltakshierarkiet, er illustrert i Figur 1. Figuren illustrerer at kompensasjon skal være siste utvei, etter at andre mulige tiltak er vurdert. Det er et viktig prinsipp at økologisk kompensasjon er siste utvei, og det er viktig at økologisk kompensasjon ikke blir frikjøp. Med frikjøp menes risiko for at et tiltak som skader verdifull natur rettferdiggjøres med kompensasjon selv om tiltaket ikke burde vært godkjent, eller det burde vært gjort mer for å unngå, begrense og istandsette før kompensasjon. For å vurdere behovet for økologisk kompensasjon, skal hele tiltakshierarkiet følges og dokumenteres med en beskrivelse av vurderingene. Dette kan gjøres flere ganger gjennom planprosessen.

M-[NR.] | 2020

Veileder til økologisk kompensasjon

Noen begreper

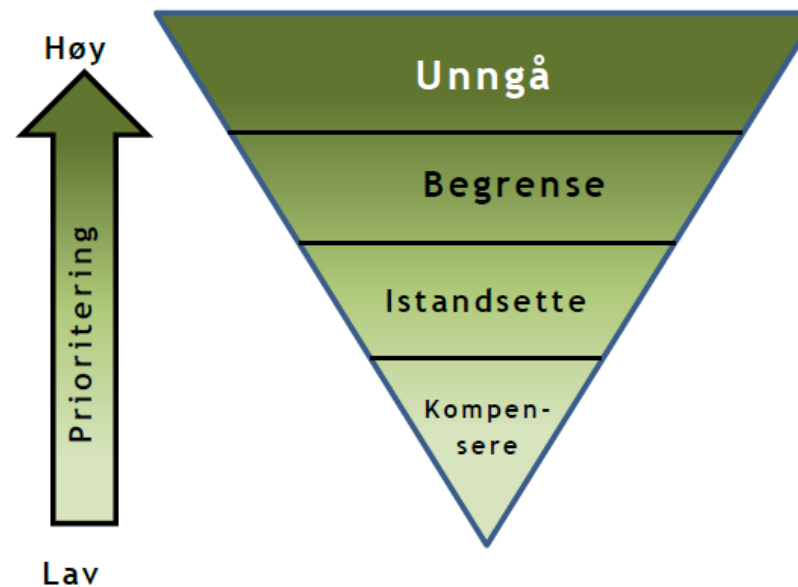
- Avbøtende tiltak
- Kompenserende tiltak

Viktigheten av å vurdere alternativ lokalisering for tiltaket

«Dersom viktige naturverdier står i fare for å bli forringet eller ødelagt, er den foretrukne løsning i utgangspunktet å velge en annen lokalisering for tiltaket.» (Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet)

Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

«For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.»

Unngå negativ påvirkning (f.eks. lokalisering av tiltak).

Begrense for å redusere konsekvenser som ikke kan unngås.

Istandsette for å redusere konsekvenser som ikke kan unngås eller avbøtes.

Kompensere for tap av verdifull natur som siste utvei.

Figur 1 Tiltakshierarkiet tilsier at man først skal unngå (høyest prioritet), deretter avbøte, så restaurere og eventuelt, som siste utvei (lavest prioritet), kompensere (modifisert etter Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet, s. 87).

Planprosesser

- Tidlig involvering
- Mest mulig utvetydig avklart i bestemmelsene
- Regulering mottaksareal?
- Areal – ikke fornybar ressurs
 - Fraflytta industriareal ol.
- Ansvarlig kontrollerende (byggesaken)

Faktorer ved valg av mottaksareal

- Transportavstand
- Klima
- Udyrkbart
- Andre verdier nytt areal?
- Grunneier

- Mange ønsker jord
- Må si ja eller nei til den planen som kommer...

Oppdragsgiver
NCC Industry AS
Rapporttype
Søknad
Dato
2019-10-15

NCC SOLHUSØRA **SØKNAD OM OPPRYDDING** **ETTER DRIFT AV** **ASFALTVERK**

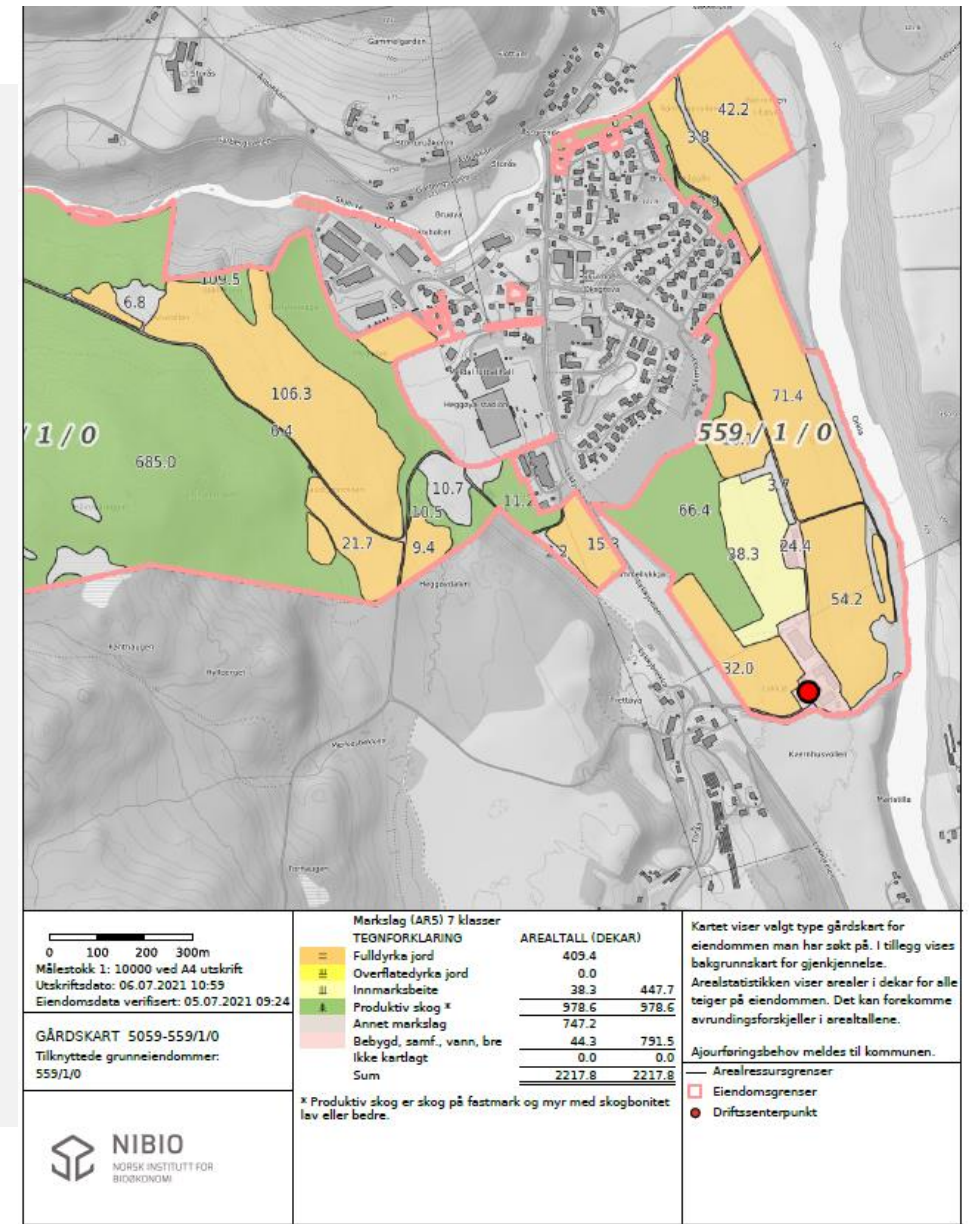
RAMBOLL

Storås – 26 km transportavstand

Bygdeboka 1960:

- *Ved jordmålinga 1937 var det 130,4 da. dyrka jord på garden.*
- Kristen Loe, f. 1914 – «*Han har dyrka mykje arbeidssamt nyland*»

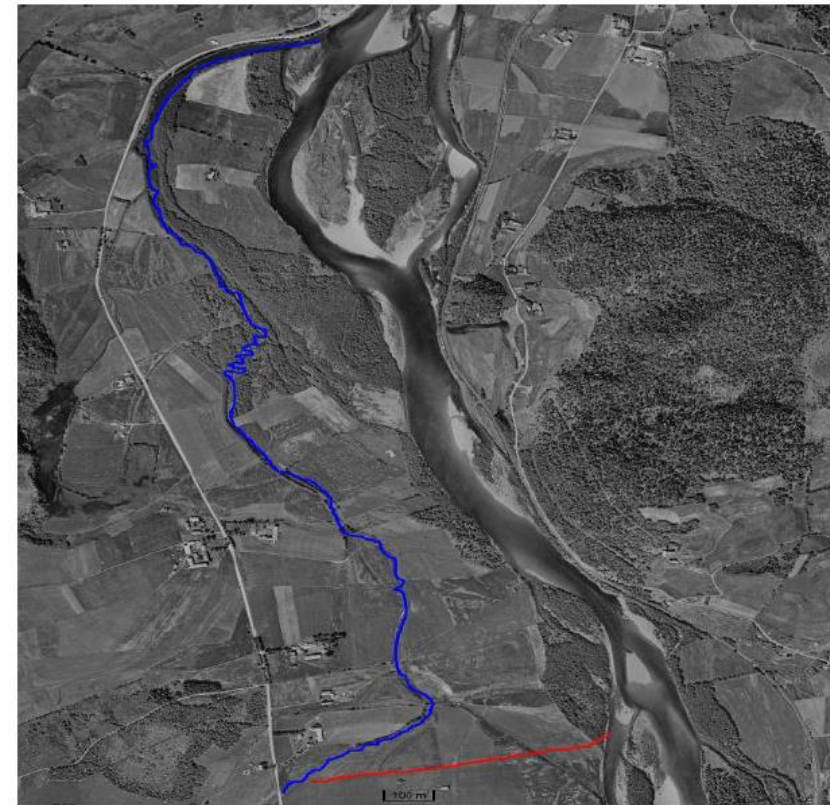

Tonga

- Kanalisert på slutten av 1970-tallet
- Vandringshinder ved utløpet
- Helhetlig tiltaksplan – utløp, kulper, skjul, gytegrus og kantvegetasjon

Bilde 7. Tonga nedstrøms Fv 65 i dag. Rød strek viser forslag til omlegging av utløp til Orkla. Flyfoto fra 2013. Flyfoto: <https://kart.finn.no/>

Bilde 5. Tonga i 1957 (blå strek), med dagens løp inntegnet (rød strek). Landbruksproblematikk brøstet hekken også i 1957, men hekkelønet fulate fortsatt opprinnelia vannvei. Flyfoto fra 1957.

Kostnader

Tabell 5. Kostnad i forbindelse med habitatrestaurering av Tonga i Orkdal kommune. Maskinarbeid og gjennomføring inkluderer ca 200m nytt bekkeløp med steinsetting/ plastring i 3 yttersvinger, etablering av 3-4 dypere kulper samt gytegrus i bunnen. Det er i tillegg medtatt 12m Ø2000 betongrør gjennom elveforbygning, samt hulltaking på elveforbygning og reetablering av elveforbygning.

Aktivitet	Omfang (timeverk)	Kostnad
Befaring	8	8.000
Reisekostnader		1.000
Utarbeide plan	8	8.000
Maskinarbeid og gjennomføring		375.000
Sum alle aktiviteter (eks mva.)		392.000

+ 180 000 kr i SMIL-midler
= Totalt 572 000 kr

Supplerende tiltak i Tonga

Del av prosjektet

Helhetlig vannmiljørestaurering av sjøørretvassdrag i Orkla

Et samarbeidsprosjekt mellom:

Orkla Vannområde

Orkla Fellesforvaltning

Orkland kommune

Norsk institutt for naturforskning

SG Entreprenør

Dato: 13.10.2020

ORKLA
Fellesforvaltning

Viktigheten av kantsoner langs vassdrag

- Skog gir skygge
- Gir mat til fisk
- Røtter og nedfallstre danner mikrohabitat og er skjul for fisk
- Viktige habitat for fugl og vilt
- Sjeldne naturtyper
- Røtter binder jorda og hindrer erosjon
- Vegetasjonen fanger opp finstoff og næringsstoffer og reduserer forurensing til vannet
- Flomvern og flomdempende effekt

 FYLKESMANNEN I
SØR-TRØNDELAG

Kantskog

Noe av det viktigste for livet i vann står på land!

Grunneiere og kommuner kan gjøre en viktig jobb for å redde sjørreten!

Foto sjørret: Anders Lamberg, Skandinavisk naturovervåking AS.
Foto kantvegetasjon i Sagelva: Iver Øfsti Tanem.

Viktigheten av kantsoner langs vassdrag

